

RACHUNEK DOCHODU NARODOWEGO

WZROST I ROZWÓJ GOSPODARCZY

Ćwiczenia II

STRUKTURA PODMIOTOWA GOSPODARKI NARODOWEJ

- **Podmiotem ekonomicznym** – jest jednostka lub zorganizowana grupa ludzi posiadająca określony zakres swobody gospodarczej w podejmowaniu, prowadzeniu bądź też zaniechaniu działalności gospodarczej.
- **Podmioty gospodarki narodowej:**
 - ✓ gospodarstwa domowe;
 - ✓ przedsiębiorstwa;
 - ✓ państwo.

GOSPODARSTWO DOMOWE

- Jednostka gospodarująca, którą tworzą ludzie wspólnie ze sobą zamieszkujący oraz podejmujący decyzje co do sposobów pozyskiwania dochodów oraz ich wydatkowania dla możliwie najlepszego zaspokojenia swoich potrzeb.
- **cel działania**
Dążenie do **maksymalizacji zaspokojenia potrzeb** czy też zadowolenia lub użyteczności

GOSPODARSTWO DOMOWE CD.

Źródła pozyskiwania dochodów i główne kierunki ich przeznaczenia

- **dochody:**

- dochody z pracy (zwłaszcza wynagrodzenia za pracę);
- dochody z własności (w tym zyski procenty i czynsze dzierżawne);
- dochody o charakterze socjalnym (emerytury, renty, zasiłki itd.)

- **wydatki:**

- zasadnicze wydatki gospodarstw domowych kierowane są na zakup dóbr i usług konsumpcyjnych, a nadto przyjmują oni postać oszczędności.

PRZEDSIĘBIORSTWO

- Jest to taka jednostka gospodarcza, która dzięki zatrudnionym czynnikom wytwórczym (pracownicy) wytwarza i sprzedaje produkty lub świadczy odpowiednie usługi, dążąc do uzyskania nadwyżki przychodów (utargów) nad wydatkami (kosztami).

- **cel działania**

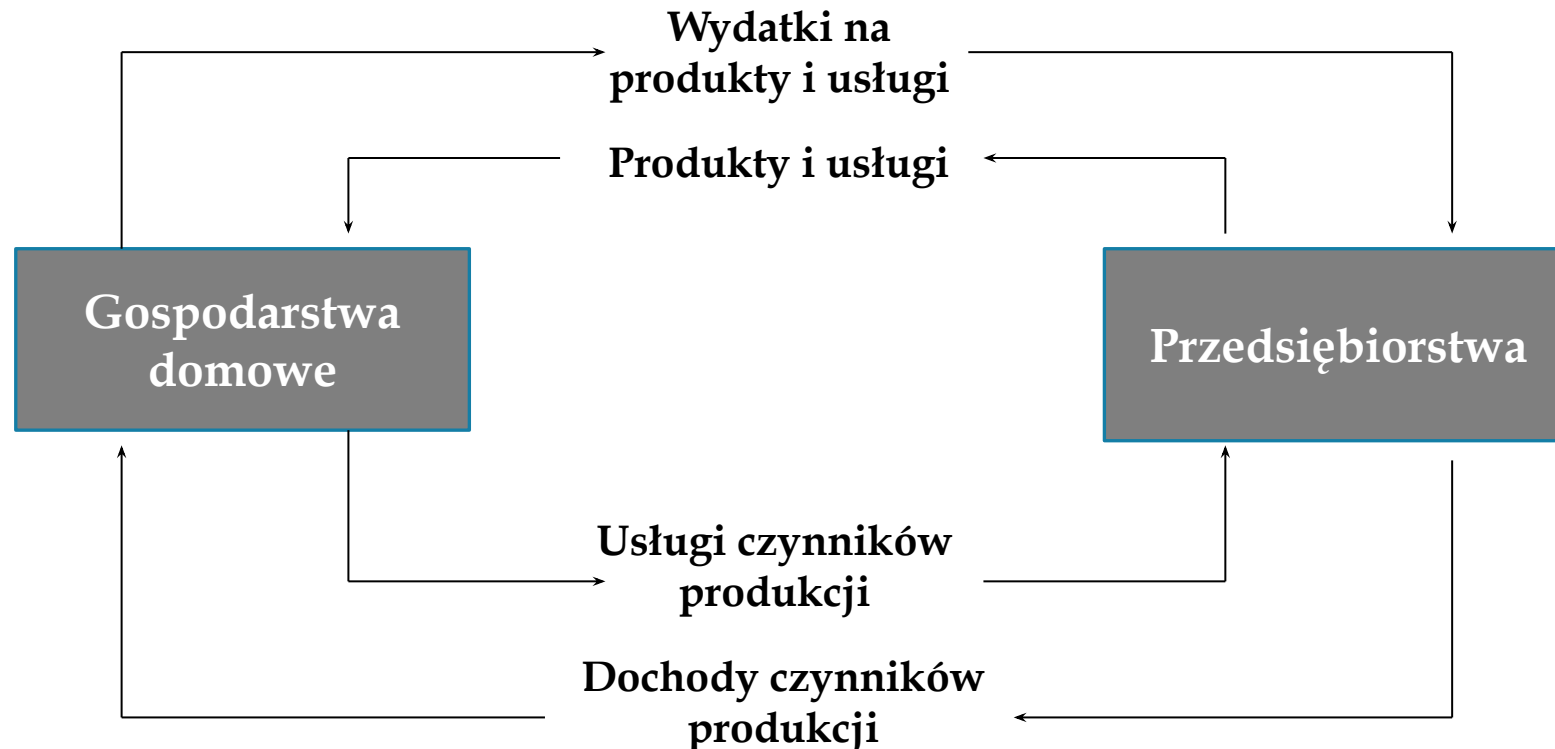
Maksymalizacja zysku dość powszechnie uznawana jest tzw. bezpośredni cel działalności gospodarczej.

PAŃSTWO

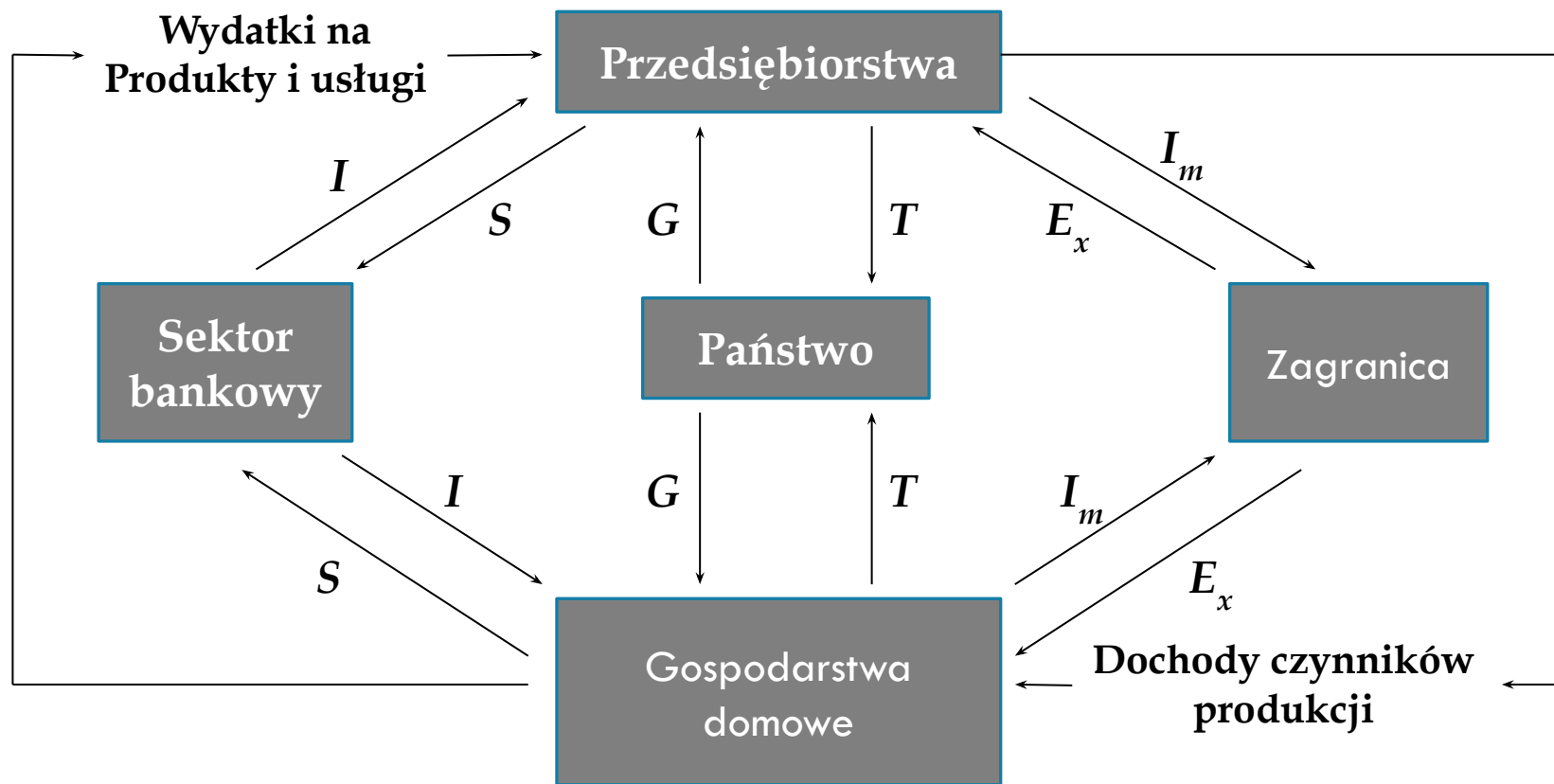
- Jako podmiot ekonomiczny – w ujęciu węższym – państwo to różnego rodzaju instytucje i organy władzy państwowej (w tym także o charakterze samorządowym), poczynając od władzy ustawodawczej, przez wykonawczą, do sędziowskiej.
- Państwo to zatem parlament, urząd prezydenta, rząd, urząd skarbowy, organy władzy administracji szczebla regionalnego i lokalnego, sądy, bank centralny itd.
- Jako podmiot ekonomiczny – w ujęciu szerszym – to również przedsiębiorstwa, instytucje i zakłady prowadzące działalność gospodarczą, w tym również o charakterze tzw. Użyteczności publicznej oraz na zasadach *non profit* (po kosztach).

RUCH OKRĘŻNY W GOSPODARCE NARODOWEJ

- Oznacza przepływy zasobów rzeczowych i pieniężnych między gospodarstwami domowymi oraz przedsiębiorstwami.

RUCH OKRĘŻNY W GOSPODARCE NARODOWEJ C.D

Dopływy: inwestycje (I), wydatki rządowe (G), eksport (E_x)

Odpływy: oszczędności (S), podatki (T), import (I_m)

RACHUNEK DOCHODU NARODOWEGO

- Do podstawowych kategorii makroekonomicznych należy Produkt Krajowy Brutto (PKB)
- **Produkt Krajowy Brutto** (PKB; Gross Domestic Product, GDP) oznacza wartość rynkową wszystkich finalnych dóbr i usług produkowanych w kraju w danym okresie.
- **PKB per capita** – wielkość PKB kraju przypadająca na jednego mieszkańca.

PRODUKT KRAJOWY BRUTTO

- Produkt Krajowy Brutto oblicza się za następującym wzorem:

$$PKB = C + I + G + E_x - I_m$$

Gdzie:

C - konsumpcja (gospodarstwa domowe);

I - inwestycje (przedsiębiorstwa);

G - wydatki rządowe;

E_x - eksport (towar wyprodukowany w kraju i sprzedany zagranicę);

I_m - import (towar wyprodukowany za granicą i zakupiony przez krajowych konsumentów).

PRODUKT KRAJOWY BRUTTO C.D.

- **PKB w cenach rynkowych** – jest miarą produkcji krajowej w kategoriach cen płaconych przez ostatecznych odbiorców, a więc włączające podatki pośrednie.

$$\text{PKB w cenach rynkowych} = C + I + G + E_x - I_m$$

- **PKB w cenach czynników produkcji** – jest miarą produkcji krajowej z pominięciem podatków pośrednich i uwzględnieniem subsydiów.

$$\text{PKB w cenach czynników wytwórczych} = \text{PKB w cenach rynkowych} - \text{podatki pośrednie} + \text{subsydia}$$

REALNY I NOMINALNY PKB

- **PKB nominalny** (ang. *Nominal Gross Domestic Product*) – jest to łączną wartość dóbr i usług wytworzonych w danym kraju obliczana według bieżącej wartości pieniądza, czyli, że wartość produkcji wyrażona jest w cenach obowiązujących (bieżących) w okresie kiedy ta produkcja została wytworzona.
- **PKB realny** (ang. *Real Gross Domestic Product*) – jest to wartość wszystkich dóbr i usług wytworzonych na terytorium danego kraju w danym okresie czasowym, liczona w cenach obowiązujących w okresie bazowym. Inaczej mówiąc, PKB realny obliczane jest według realnej wartości pieniądza (w cenach stałych), czyli, że inflacja nie ma wpływu na jego wartość.

DEFLATOR PKB

- **Deflator** - wskaźnik ekonomiczny wyrażający procentowy stosunek PKB w ujęciu nominalnym (ceny bieżące) do PKB w ujęciu realnym (ceny stałe). Deflator jest wskaźnikiem inflacji, rozumianej jako procentowa zmiana cen wszystkich dóbr, wchodzących w skład PKB, pomiędzy rokiem bazowym, a bieżącym.

$$\text{deflator PKB} = \frac{PKB_{\text{nominalny}}}{PKB_{\text{realny}}} \times 100$$

PRODUKT NARODOWY BRUTTO (PNB)

- **Produkt narodowy brutto** (PNB; Gross National Product, GNP) – jest miernikiem całkowitych dochodów osiągniętych przez obywateli danego kraju powiększonych o dochody netto z tytułu własności za granicą.
- Inaczej mówiąc, jest to PKB skorygowany o saldo dochodów obywateli danego kraju z tytułu własności za granicą (powiększenie PKB) i dochodów cudzoziemców posiadających własność w danym kraju (pomniejszenie PKB).

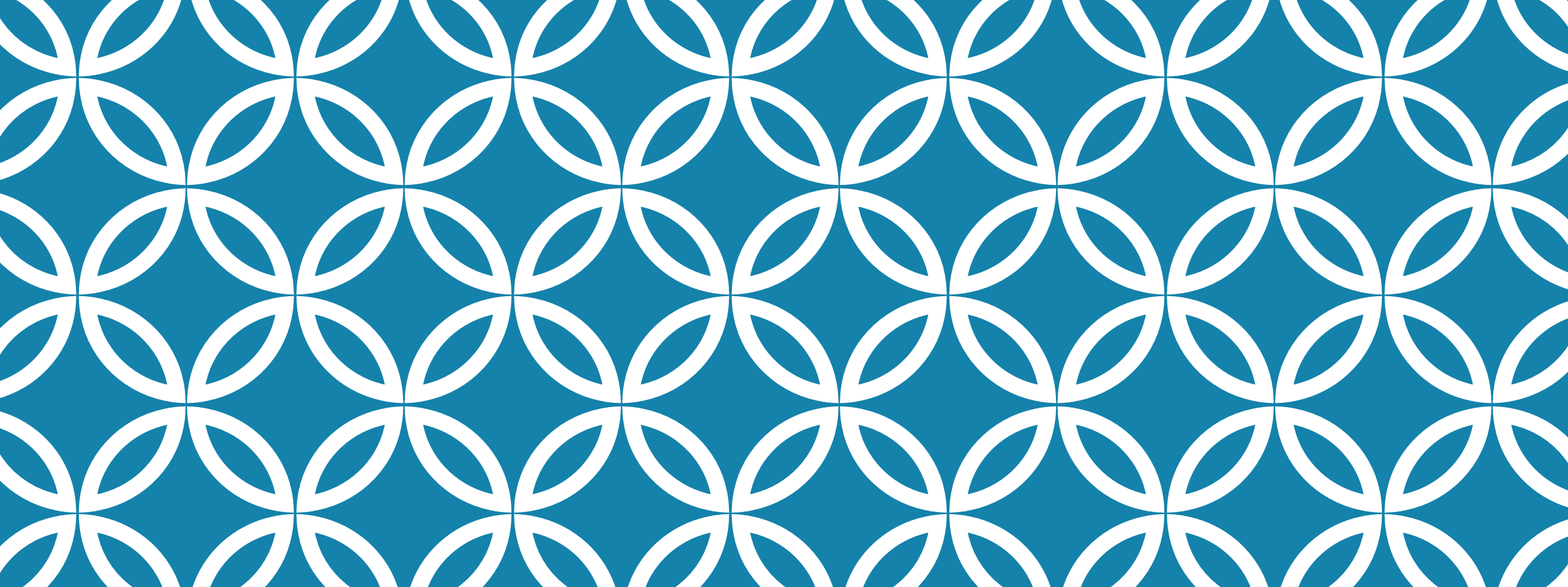
$$\text{PNB} = \text{PKB} + \text{dochody netto z tytułu własności za granicą}$$

- **PNB** jest miernikiem całkowitych dochodów osiągniętych przez obywateli danego kraju, niezależnie od miejsca (kraju) świadczenia usług przez czynniki produkcji.

PRODUKT NARODOWY NETTO = DOCHÓD NARODOWY (Y)

- Musimy pamiętać, że wyposażenie kapitałowe wykorzystywane w procesie produkcji (tj. maszyny, urządzenia produkcyjne) zużywają się. Zużywanie się środków trwałych nazywane jest **amortyzacją**.
- **Dochód narodowy** lub **produkt narodowy netto PNN** — to Produkt Narodowy Brutto (PNB) minus amortyzacja czyli PNB pomniejszony o zużycie posiadanego zasobu kapitału trwałego w danym okresie.

**PNN w cenach czynników wytwórczych = dochód narodowy (Y)
= PNB w cenach czynników wytwórczych - amortyzacja**

WZROST I ROZWÓJ GOSPODARCZY

WZROST GOSPODARCZY

Wzrost gospodarczy – to proces zwiększania w czasie (z okresu na okres) rezultatów działalności gospodarczej wyrażającej się w wielkości (wartości) wytwarzanych dóbr i usług (PKB lub PNB).

Stopa wzrostu gospodarczego obliczana jest dla realnych wartości PKB lub PNB bądź innych kategorii rachunku narodowego.

$$r = \frac{(Y_{t+1} - Y_t)}{Y_t} \times 100\% = \frac{\Delta Y_{t+1}}{Y_t} \times 100\%$$

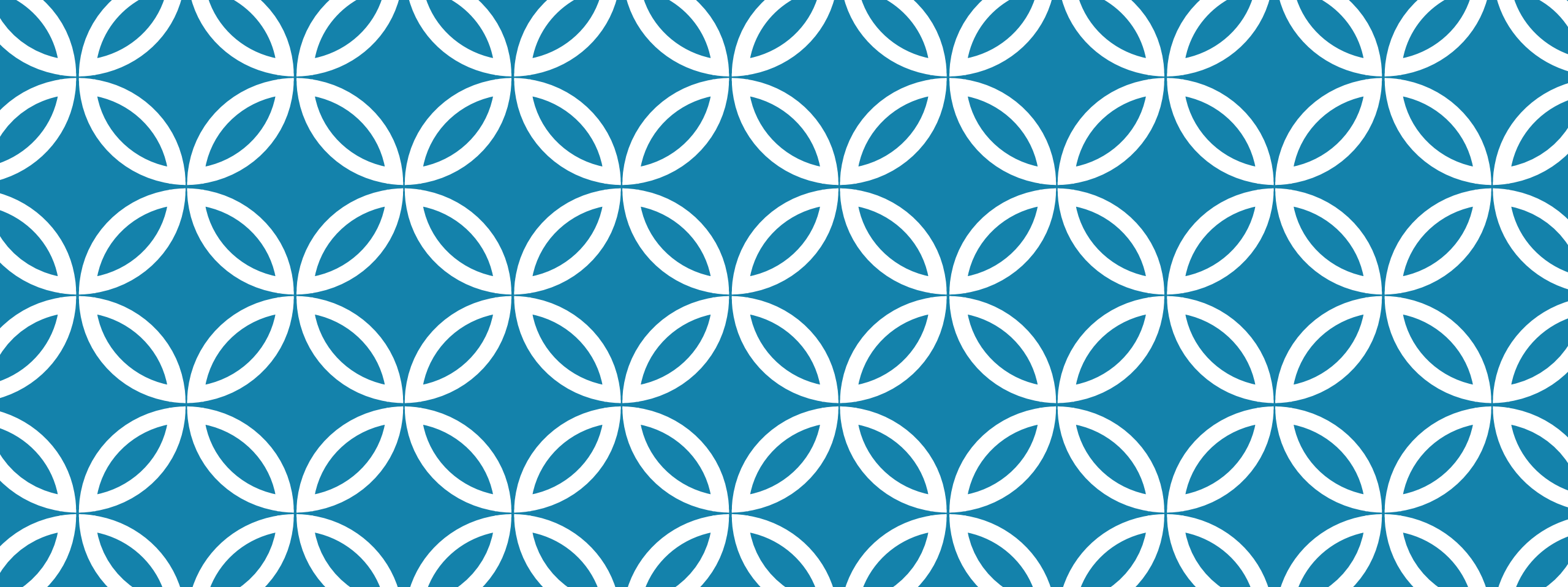
WZROST GOSPODARCZY C.D.

Do czynników wzrostu gospodarczego należą:

- praca (zasób siły roboczej);
- kapitał rzeczowy;
- postęp techniczny;
- zasoby naturalne (we współczesnych modelach wzrostu gospodarczego są pomijane, uznawane za stałe, niepodlegające zmianom).

ROZWÓJ GOSPODARCZY

- **Rozwój gospodarczy** jest pojęciem szerszym obejmując swą konotacją nie tylko dodatnie, ilościowe zmiany w produkcji, ale także przemiany strukturalne i instytucjonalne oraz w warunkach pracy i bytu ludności danego kraju.
- Rozwój gospodarczy to zatem proces stosunkowo złożony i zatem trudniejszy co do określenia jego istoty, a w ślad za tym – pomiaru i oceny.
- Rozwój obejmuje bowiem jakościowe zmiany zachodzące w gospodarce danego kraju, takie jak: przekształcenia strukturalne i technologiczne, zmiany w systemie edukacji czy też w funkcjonowaniu władz państwowych, przemiany w sferze kultury, jak też inne, składające się na wzrost jakości życia.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ! |